

STAAN ZO VEEL MOGELIJK
VRIJ OP DE MEEST
BIJZONDERE PLAATSEN,
EEN REIS VAN 48 DAGEN.

BELEEF MAROKKO PUUR!

DEEL 2

Tekst: Nardi Vaanholt en Marijke Hellema
(Women on Wheels)

Fotografie: Nancy Verheijen en Hans Schrijen

Gorges du Dades

We rijden verder langs de rand van de Hoge Atlas, nemen de R 702 en doen in Tinerhir samen met Liesbeth en Theo onze boodschappen in de plaatselijke souk. Een man wil ons naar de vrouwen souk brengen. We belanden echter in een gedeelte van het stadje waar allerlei ambachtslieden hun beroep uitoefenen. Het is alsof we honderd jaar in de tijd teruggeplaatst zijn.

Met een doos vol lekkere koekjes rijden wij via Boumalne door de Gorges du Dades naar een plek bij een bevriende Marokkaanse familie. We worden allerhartelijkst ontvangen en het uitzicht op de Hoge Atlas is subliem.

‘Rampen oefening’ banden wisselen

We starten de dag om 9 uur met een workshop banden wisselen die Hans en Nancy ons aanbieden. Er zijn mensen die op een wat bewolkte zondagmorgen vrijwillig banden wisselen tijdens een reis van Expedition Far East. En wij behoren daar ook toe. Het wordt een leerzame morgen. Hans geeft instructies maar laat ons alles zelf doen en ervaren.

Vlak voor vertrek vroegen wij onze garage om de bandenspanning van de reserveband te controleren, hetgeen ze keurig hebben gedaan. Maar, ze hebben de reserveband opgepompt terwijl die onder de auto hing. Deze is daardoor klem komen te zitten en kan alleen maar verwijderd worden door lucht uit de band te laten lopen! Dat doen we en dan valt de band keurig op de grond.

Les één: nooit een reserveband laten oppompen als hij onder de auto hangt. Vervolgens hebben wij de bestaande krik van de auto gewisseld voor een potkrik die steviger is, onderdelen van de bestaande krik hebben wij thuisgelaten, maar die blijken noodzakelijk om moeren los »

Adembenemend wildcamp

“Het heldere licht accentueert de contrasten
tussen de kasba's, de palmen en
de stenige rotsen langs de rivier

Instructies

te draaien! (weten wij veel). Gelukkig kan dat gereedschap even geleend worden bij de burens. Dan gaat de krik onder de camper. Ik maak foto's om straks nog te weten waar deze precies moet zitten. Marijke draait de moeren los en de band komt vrij van de as. We maken een goede beurt met de momentsleutel die we hebben. Alleen heeft Theo een nog betere. Hans pompt onze reserveband op de juiste spanning. Die gaat weer onder de camper. Uiteindelijk wordt de band weer op de camper gemonteerd en de moeren kruislings aangedraaid met de momentsleutel. Met het juiste gereedschap en de gekregen aanwijzingen moet het ons lukken onderweg, indien nodig, zelf de band te verwisselen. Deze praktijklessen hadden wij niet willen missen.

Ondertussen volgde de familie dit gebeuren op afstand en vraagt zich bezorgd af of de vrouwen problemen hebben met het voertuig. Nee, het was alleen een "rampenoefening".

's Middags gaan wat mensen uit de groep een wandeltocht maken door een diepe kloof. Ze zijn langer dan drie uur onderweg en wij beginnen ons zorgen te maken. Het weer is omgeslagen, het regent en het is koud. Wanneer ze uiteindelijk verschijnen is een glaasje Jägermeister het beste middel om een beetje op te warmen.

Verder de Gorges des Dades in

Na een koude natte nacht op 1700 meter starten wij 's morgens bij 8,5°C onze verdere tocht door de Gorges des Dades. Deze kloof van 120 kilometers lang loopt door een woestijnachtig plateau tussen El Rachidia en Ouarzazate. De Hoge Atlas bevindt zich aan de noordkant van deze kloof en al het water dat vanuit deze bergen stroomt komt uit in de Dades. Slechte weersomstandigheden zorgen regelmatig voor overstromingen en beschadigingen van wegen en bruggen. De prachtig geasfalteerde weg, met zeer veel haarspeldbochten en om iedere hoek een schitterend uitzicht en in de diepte de drooggevalle rivier, is schitterend om te rijden. Overal zien wij geiten die op de steile hellingen naar het schaarse voedsel zoeken. Kleumend vanwege de kou, drinken wij op de hoogste top van de berg warme muntthee.

Ver voorbij Gorges des Dades wacht ons een verrassing. In een klein dorp, dat alleen maar onder de begeleiding van de expeditie truck van Hans en Nancy te bereiken is, staat een fantastische smakelijke warme lunch voor ons klaar. De omelet Berbère is heerlijk gekruid en de verse taarten als toetje zijn door de vrouwen speciaal voor ons gebakken. Wat een warm welkom.

Als wij de volgende ochtend afscheid nemen van de aardige familie krijgen de vrouwen als dank een stel oorbellen aangeboden. Voor ons een onverdiend cadeau maar wel heel leuk.

Ouarzazate

Onderweg naar Ouarzazate zien wij de besneeuwde toppen van de Hoge Atlas. Het stadje heeft, zoals vele woestijndorpen, een groots entree gekregen: een heel brede hoofdweg, heuse stoepranden, lantaarnpalen en trottoirs met soms beplanting van palmbomen. Eenmaal uit de stad worden de wegen weer smal en is het uit met de allure. In deze stad doen wij onze boodschappen voor de komende dagen. Er is een klein drankwinkeltje waar wij nog enkele flessen wijn kopen.

De Marokkanen die hier ook drank kopen proberen dat zo onopvallend mogelijk te doen. Ze verschuilen zich achter elkaar, doen fluisterend hun bestelling aan de man achter de toonbank en laten de drank in krantenpapier inpakken. Het vervelende is dat op de meest afgelegen mooie plekken kapotgeslagen flessen en blikjes liggen. Ver van huis, waar niemand het ziet, drinken ze met elkaar een biertje of de inhoud van een fles whisky. Lege flessen en blikjes kunnen niet meegenomen worden naar huis ... Wij overnachten op een prachtige plek bij een stuwmeer in de buurt van Ouarzazate en genieten van een schitterend ondergaande zon. De "burgemeester" van het dorp brengt ons op zijn brommertje een bezoek en laat ons verder met rust.

Adembenemende route

Fatima

Timboektoe 52 dagen

Zagora

Vandaag rijden we naar Zagora via de Draa-vallei, een rivieroase die zich van Ouarzazate uitstrekt tot aan de Atlantische oceaan, maar in Mahmid verzandt in de woestijn. De Draa-vallei wordt als een van de mooiste oases beschouwd. De rivier slingert zich door de stenige woestijn en ziet groen van de overvloedige dadelpalmen die schaduw bieden aan de vele gerst- en graanveldjes. De vele lemen kasba's worden door hun kleur prachtig in het landschap opgenomen. Van deze langgestrekte vruchtbare enclave is Zagora het centrum. Vroeger was Zagora het middelpunt van de karavaanhandel. Het bordje in het centrum "in 52 dagen naar Timboektoe" (per kameel) herinnert aan die tijd. Het wordt een van onze mooiste tochten. Het heldere licht accentueert de contrasten tussen de kasba's, de palmen en de stenige rotsen langs de rivier. Bij een van de vele uitzichtpunten maken wij een stop. Een eenzame Belgische fietser komt bij van de lange klim. Een berber die noten verkoopt en een arme herder die zijn schapen even alleen laat en wij die van het uitzicht genieten vormen een uiteenlopend groepje. Als ik de jongen vraag of ik hem iets kan aanbieden zegt hij thee graag. Ik maak thee voor het drietal en ze hebben geluk. Wij hebben bij een patisserie de lekkerste koekjes aangeschaft. De herder is helemaal verrukt als hij het doosje ziet. Hij kan niet kiezen en heeft al vier koekjes in de handen gehad voordat hij voor het vijfde valt. Zichtbaar genietend proeft hij zijn kleine taartje.

De Franssprekende berber vraagt of wij getrouwd zijn. Hij heeft een vrouw in Zagora en woont alleen in de bergen. Hij mag van Mohamed drie vrouwen hebben en wil wel met ons trouwen. Als ik zeg dat ik liever drie mannen wil, kijkt hij ons verschrikt aan. Dat kan niet! Als hij door heeft dat ik een grapje maak moet hij lachen. »

TinMal Moskee

Wij vervolgen onze prachtige route. Overal zijn wegwerkers bezig aan wegen en onderhoud. Op een kleine bloemrijke camping in Zagora overnachten we en maken van de laatste twee avocado's een heerlijk soepje. Onze staafmixer van 700 watt bewijst goede diensten.

Sahara

De kleine etappe (104 km) van Zagora naar Mahmid brengt ons aan de rand van de Sahara. Het stenige landschap maakt plaats voor glooiende zandduinen. Het valt ons op dat scholen steeds aan de rand van de dorpen staan. De grootte van de scholen doet vermoeden dat verschillende typen onderwijs in één gebouw zijn ondergebracht. Kinderen komen lopend, per fiets of schoolbus voor de lessen. De hoeveelheid fietsen in de rekken doet bijna Nederlands aan.

In het zuidoosten van Marokko is de kinderschare groot. Daarom geven scholen in ploegen onderwijs, een gedeelte van de kinderen krijgen 's morgens les en de anderen 's middags.

Aan de rand van Mhamid wachten wij tot iedereen gearriveerd is. Uit de zojuist uitgaande school stormen de kinderen als vliegen op de campers af om te kijken of er iets te halen valt. Alle verleidingskunsten worden ingezet...

Gezamenlijk rijden wij door het zand naar het twee kilometer buiten het dorp gelegen kampement. Sober, maar schitterend gelegen tussen de zandduinen. Twee jongens, familieleden, beheren samen met steun van een Duitse vrouw deze plek. We worden allerhartelijkst ontvangen, krijgen direct een tapijt voor onze deuren gelegd, er wordt thee aangeboden en 's avonds staat voor elke camper een lantaarn met kaars. De ondergaande zon en de fantastische sterrenhemel zijn onvergetelijk. Hans is jarig! Zingend komt iedereen uit zijn camper om Hans te feliciteren. Wat een plek om jarig te zijn. Met heerlijke Marokkaanse tompoezen en koffie starten wij de dag. Een Duitse vrouw en haar Marokkaanse vriend liften met ons mee naar Zagora. Daar nemen wij de N12 naar Fom Zquid. De 230 km lange weg loopt door een stenige zwarte woestijn waar in onze ogen nauwelijks bewoning mogelijk is. Toch zien wij door de verreijkijker enkele tenten met mensen eromheen. Hoe zij hier overleven? Er kan niets verbouwd worden, er is geen water en kinderen kunnen niet naar school. Dorpen liggen veel te ver weg en verkeer is er nauwelijks. In deze verlaten omgeving zetten wij onze campers neer. Binnen een half uur staat voor de camper van Hans en Nancy een tafel met prachtige hapjes en drank klaar. Het verjaardagsfeest kan beginnen (als je alles bij je hebt valt er best te overleven in deze woestijn).

Een toevallig voorbijtrekkende kamelenhoeder gaat er eens goed voor zitten en op een kleine afstand slaat hij het festijn gade. De hapjes die ook aan hem aangeboden worden slaat hij gretig naar binnen. Hij gebaart of iemand zijn slippers kan maken. Zelfs de creatiefste knutselaars onder ons zien dat de klus niet te klaren valt. Gelukkig heeft Rein nog een paar slippers waar hij niet lekker op loopt. De herder is dolgelukkig. Steeds kijkend naar zijn nieuwe schoenen loopt hij naar zijn kamelen. En wij zijn weer gelukkig met een zonsondergang die de bergen rood laat opvlammen.

Weggeslagen brug

Spectaculaire tocht door de Hoge Atlas

De brug

Vanaf ons overnachtingsplek willen wij via de R111 naar Tazenakht om te overnachten op een plateau bij Aït Benhaddou. Ieder is zoals altijd op eigen houtje vertrokken. Wij zijn de laatsten. Ineens staat de hele groep langs de rand van de weg geparkeerd. We staan in de buurt van Alougoum, de brug over de rivier is verdwenen. Het slechte weer van een maand terug heeft sommige wegen totaal ontwricht. De plaatselijke bevolking rijdt met hun wagens op een provisorisch weggetje door het water, met de grote campers is dit niet te doen. Bovendien weten wij niet hoe de rest van de weg eruit zal zien. Keren dus, 35 km terugrijden naar de N12 en dan richting Tata. Hans en Nancy kennen nog een mooie overnachtingsplek, aan de voet van een berg, voorbij deze stad. Weg routeboek voor de komende dagen er moet een kleine 600 km geïmproviseerd worden en daar heeft niemand moeite mee. Dit zijn avonturen waar we blij van worden.

Aangepaste route

Er is besloten om vanaf Tata de R109 via Igherm naar Taliouine te nemen. De weg is ongelooflijk mooi, met kloven en bergen in alle kleuren steen. De zon maakt door haar belichting het kleurenpalet nog intenser. Voor ons is de ingezakte brug van de vorige dag een cadeautje in plaats van een tegenvaller. Onderweg zien we prachtig uitgedoste vrouwen op weg naar een feest. Hele afstanden moeten door hen worden afgelegd.

In Igherm vinden wij in een oude loods een stookoven met het lekkerste verse brood. Hier zijn geen toeristen meer te vinden, op die paar Hollanders na die met stapels geurende broden in de »

Alternatieve route

Over de Hoge Atlas

camper verdwijnen. Gelukkig zijn wij op dat moment nog onwetend over wat ons te wachten staat..... Peter is al ver vooruit. We zien dat de weg veel geleiden heeft door de regen. Er zijn delen weggeslagen, er zijn omleidingen, maar we redden het met ons Fiat prima. Totdat wij op een punt komen waar wij nog net boven komen, maar zwaardere campers zeker problemen zullen ondervinden. Wij bellen Hans. In de verte zien we al enkele campers stilstaan. We gaan terug om te kijken of wij kunnen helpen. Inmiddels zijn ook Hans en Nancy gearriveerd. Er komt actie: scheppen worden uit de auto gehaald, stenen verplaatst, bultjes gladgestreken. De fotografen zetten zich in de positie om de juiste foto's te maken en een aanlopende herder doet ook een duit in het zakje door een paar stenen op een andere plaats te leggen. Voordat we het weten zitten we met ons allen in een goed geolied groepsproces. Het duurt even, maar dan hebben alle campers de moeilijke passage gehad. Echter, Guus let even niet op en raakt net nog een steen en krijgt een lekke band! Hoewel alle campers bij elkaar een indrukwekkend pak gereedschap bij zich hebben, heeft niemand (Guus inclusief) de juiste sleuteldop om de moeren van de band los te krijgen. Maar dan komt hulp van een paar passerende lokalen. Met hun geïmproviseerde materialen en hun ongelooflijke kracht krijgen zij het moeren eraf! Wel even slikken ... De klus is dan snel geklaard. Geld willen ze voor hun inzet niet hebben, wel een klein cadeau. Inmiddels is het laat geworden en zoeken wij een overnachtingsplek aan de rand van de weg. Peter, die van dit alles niets heeft meegekregen, laat weten dat hij zeventig kilometer verderop staat. Hij besluit terug te rijden en net voor het donker is de groep weer compleet.

Hoge Atlas

Om half 9 vertrekken we naar het startpunt van de Tizi-n-Test, een prachtige route dwars door de Hoge Atlas. De in 2004 begonnen wegwerkzaamheden zijn nog steeds niet voltooid. De weg is op sommige plaatsen iets breder geworden, helemaal geasfalteerd en op de kritieke plekken zijn relingen en muurtjes geplaatst. Het blijft een adembenemende en zeer bochtige bergpas. Vlak voor de top, op een mooi uitzichtpunt, drinken we met elkaar muntthee. Op de parkeerplaats bij de TinMal Moskee lunchen wij en bezoeken daarna de uit de twaalfde eeuw stammende moskee. Hij is prachtig geweest. Twintig jaar geleden heeft men een stukje gerestaureerd maar bij gebrek aan geld is de renovatie gestaakt.

Er moet nog een flink stuk gereden worden voordat we op camping Ourika ten zuiden van Marrakesh arriveren. Op de smalle wegen, waar alleen het middenstuk nog geasfalteerd is en de zijanten afgebrokkeld zijn, worden wij herhaaldelijk door locals in de berm gedrukt. Het uur tempo komt niet boven de 50 km.

Eenmaal op de camping blijkt er een goed restaurant te zijn waar wij een heerlijke tajine van lam met pruimen eten.

Hans en Nancy lassen een extra rustdag in. Improviseren kent zijn tol. Hele dag aan de site gewerkt en tussendoor een aantal wasjes gedaan. Camping Ourika is een goed verzorgde, groene camping met zwembad waar het heerlijk toeven is. ●

Lees deel 3 van deze reis in het volgende CamperReisMagazine

Sneeuw op de Hoge Atlas

CAMPERINFO

ROUTE EN AFSTAND

De afstand van Motril tot Algeciras bedraagt ongeveer 7.000 km. De route loopt door het mooiste gedeelte van Marokko: eerst parallel aan de grens met Algerije en dwars door de woestijn, daarna zuidelijk van de hoge Atlas naar de Atlantische Oceaan om vervolgens via het Anti-Atlas gebergte uiteindelijk het hoge Atlas gebergte naar Marrakesh over te steken. Via Fes en Chefchaouen bereiken we de ferry, de terugweg naar Spanje. Afhankelijk van politieke of weersomstandigheden kunnen de route als ook de aantal kilometers wijzigen.

VOERTUIG

Een reis door Marokko kan met bijna alle campers worden gereden. De camper moet natuurlijk in goede staat verkeren. Rijden op diesel is een voordeel. Goede vering en schokbrekers zijn geen must, een bodemvrijheid van 20cm is voldoende. Het is wel noodzakelijk dat men voor 1 tot 2 dagen voor wat betreft eten, sanitair, water en stroom zelfvoorzienend kan zijn.

WEGEN

Het merendeel van de wegen op onze route zijn geasfalteerd. Slechts minder dan 3% van deze reis rijden we over niet geasfalteerde wegen. Vaak zijn de wegen te vergelijken met die van ons in Europa, soms zelfs beter.

STAAN ZO VEEL MOGELIJK VRIJ

Tijdens deze reis overnachten we zoveel mogelijk in de vrije natuur, ver weg van het asfalt. Dit is uitsluitend mogelijk door de inzet van en de begeleiding door een expeditie truck. Deze unieke afgelegen plekken zijn ontdekkingen van de begeleiders van deze reis, tijdens tien jaar reizen over de wereld.

REISORGANISATIE

Beleef Marokko Puur is een 'Individueel Begeleide Avontuurlijke Overland Camperreis'© van Expedition Far East die u met uw camper kunt maken. Camperreizen voor wie NIET in een groep wil reizen. www.expeditionfareast.com

CAMPERREIZEN

NAAR BIJZONDERE BESTEMMINGEN

EXPEDITION FAR EAST

DISCOVER ASIA OVERLAND

camperreizen voor wie NIET in een groep wil reizen©

OOK HIER OVERNACHTEN ... ?

WWW.EXPEDITIONFAREAST.COM

CENTRAALAZIË TIBET kirgizië IRAN Wit-Rusland **CHINA MAROKKO**
kazachstan TURKIJE OEBEKISTAN r u s l a n d GEORGIË TURKMENISTAN